

ΚΩΔ.8035

Παπαρουσιώτικοι αντίλαλοι

Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου Παπαρουσιωτών Ευρυτανίας
• Γραφεία: Κυκλάδων 86 Πετρούπολη 13231
• Αρ. φύλλου 6 • Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2007

Ξαναζωντάνεψε το χωριό

Στις 18 Αυγούστου έγινε στον προαύλιο χώρο της Αγίας Παρασκευής η καλοκαιρινή μας εκδήλωση. Γέμισε όλος ο χώρος από γνωστό και άγνωστο κόσμο επισήμους και χωριανούς. Φίλους και θαυμαστές του χωριού. Έστω και από περιέργεια ήρθαν να μας γνωρίσουν. Μας τίμησαν επιστήμονες της Αθήνας, του Καρπενησίου και οι πολιτικοί της Ευρυτανίας. Κάτω από τις αυστηρές οδηγίες του Προέδρου του συλλόγου μας, διοργανώθηκε ένα ξεφάντωμα μουσικής και χορού. Υπήρξε μεγάλη συμμετοχή από τους νέους και συναγωνισμός στο χορό. Παρόντα όλα τα μέλη του Δ.Σ. όπως επίσης ο τέ-

παρουσίαζε συγκυριακά η ημερομηνία διεξαγωγής της εκδήλωσης σύσσωμοι οι χωριανοί παρευρέθησαν και διασκέδασαν μέχρι πρωίας. Το κλαρίνο του χωριανού μας **Χρ. Μαγγίτα** στόλισε την εκδήλωσή μας. Ευχαρίστησε πολύ τους μεγάλους. Σκοπός του συλλόγου είναι η θερινή εκδήλωσή μας αυτή να γίνει γιορτή αναφοράς και συνάντησης των νέων του χωριού. Πολλοί εξέφρασαν την επιθυμία τους να ξαναβρεθούν στο αντάμωμα της συνεστίασης του χειμώνα που θα γίνει **αρχές Ιανουαρίου**.

Πρώτος πήρε το λόγο ο Πρόεδρος του συλλόγου **Π. Βλασόπουλος** που

ως αντιπρόεδρος του Συλλόγου μας **Αντώνης Μπαλατσιάς**. Αισθητή η παρουσία του Δημάρχου μας **Β. Καραμπά**, του προέδρου του χωριού μας **Γ. Κουφαλιώτη**, του αρχηγού της μείζονος αντιπολίτευσης του Δ.Σ. Καρπενησίου **Κ. Λάππα**, της ελάσσονος αντιπολίτευσης **Ντίνου Μπομποτσιάρη**, του αντιδημάρχου **Β. Καμαρέτσου**, της πρόεδρου της ΔΕΠΑΚ **Μ. Πάζιου**. Με την παρουσία τους τίμησαν την εκδήλωση οι πολιτευτές του ΠΑΣΟΚ **Η. Καρανίκας** και **Κ. Μπουρμπουρής**. Με μεγάλη μας χαρά χαιρετήσαμε την πρόεδρο της ΟΕΣ **Β. Χαλκιά**. Προσκλήθηκε τηλεφωνικά και γραπτώς από τον πρόεδρο του συλλόγου ο βουλευτής Ευρυτανίας **Κ. Τσιαμάνης** αλλά λόγω ανειλημμένης υποχρέωσης συνεχάρη τηλεφωνικά το Δ.Σ. για τη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλει ο σύλλογος μας για την αναβίωση του χωριού μας. Επίσης παρευρέθηκε ο τοπικός σύμβουλος **Θανάσης Δήμου**. Παρά τις δυσκολίες που

αφού καλωσόρισε όλους τους παρευρισκόμενους ανέφερε τα εξής:

«Κυρίες και κύριοι

Η δημιουργία ξενώνα στο χωριό είναι μία μεγάλη ανάγκη για όσους δεν έχουν πια σπίτι εδώ, αλλά και για όσους θέλουν να χαρούν το όμορφο αυτό μέρος.

Δια τούτο η γιορτή αυτή που συμμετέχουμε βοηθά, μαζί με τις ευχαρίστες στιγμές που θα ζήσουμε και στη συνέχιση του έργου της ανοικοδόμησης του ξενώνα αλλά και του πολιτισμού που είχε αυτός ο τόπος. Και μέσα στον πολιτισμό του ανήκουν τα παμπάλαια γεφύρια του, οι θρύσες του, το υδραυλικό του σύστημα, οι δρόμοι των προγόνων του προς τους τόπους που προμήθευαν τα αναγκαία για τη ζωή τους και φυσικά κάτι που έχουν ξεχάσει πολλοί ο γκρεμισμένος μύλος του χωριού στο ρέμα.

Κυρίες και κύριοι είμαστε υποχρε-

Συνέχεια στην 3η σελ.

Εθνική υποχρέωση

Αγαπητοί αναγνώστες το **ζωντάνεμα του χωριού αποτελεί προτεραιότητα για μας**. Προϋπόθεση για τούτο είναι να ζεσταθούν οι σχέσεις μεταξύ των χωριανών και για να γίνει πραγματικότητα καθορίστηκαν η **συνεστίαση του χειμώνα στην Αθήνα και η μουσική εκδήλωση το καλοκαίρι στο χωριό**. Είναι για όλους μας εθνική υποχρέωση η συμμετοχή μας σε αυτές. Πέρα από τη ζεστασιά της ανθρώπινης επαφής δημιουργούνται τα απαραίτητα έσοδα για την ύπαρξη του συλλόγου και την πραγμάτωση υποδομών ανάπτυξης. Οι ημερομηνίες διεξαγωγής τους καθορίζονται το μεν καλοκαίρι **το πρώτο Σαββατοκύριακο μετά τη γιορτή της Παναγίας** το χειμώνα δε κατά τον **Ιανουάριο**. Για το **ερχόμενο έτος 2008 στις 13 Ιανουαρίου 2008 μεσημέρι Κυριακής θα συναντηθούμε στον Άπταλο κατά τις 12.00. Το καλοκαίρι το Σάββατο 16 Αυγούστου στις 8 το βράδυ στο χωριό**. Οποιοσδήποτε άλλες εκδηλώσεις γίνονται δεν είναι σωστό να μας εμποδίσουν για την πραγματοποίηση της συνάντησής μας. Αποτελεί το στενό εθνικό μας καθήκον. Σας περιμένουμε λοιπόν.

Το Δ.Σ.

Ο Καλαντζοκώστας κι' εγώ

Μελετώντας προσεκτικά τις σκέψεις και προτροπές του προέδρου **Π. Βλασόπουλου**, κάτω από τον τίτλο **«Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ»** άθελά μου ήλθε στο νου η φράση του ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ που ειπώθηκε μετά τη μεγαλειώδη Νίκη των Ελλήνων κατά των Περσών στο Μαραθώνα, «ουκ εά με καθεύδειν το του Μιλτιάδου τρόπαιον» και μου προκάλεσε το έντονο ερέθισμα μαζί και τη ζωηρή επιθυμία να μη παραμείνω απλός θεατής των προσπαθειών που καταβάλλονται για το αγαπημένο μας χωριό τόσο από σας τους ίδιους όσο και τα υπόλοιπα μέλη του Συλλόγου μας.

Συνέχεια στην 2η σελ.

Το πανηγύρι μας

Στις **26-7-07** ημέρα γιορτής της Αγίας Παρασκευής έγινε το καθερωμένο πανηγύρι του χωριού μας. Υπήρξε έντονη η προσπάθεια να μη ξεφύγει από το παραδοσιακό του μοτίβο. Το πρωί τελέσθηκε η Θεία Λειτουργία με το σεβαστό και αγωνιστή ιερέα του χωριού **π. Αποστόλη Τόλη** που αξιοποιώντας στελέχη της οικογένειάς του

Συνέχεια στην 3η σελ.

Ο Καλαντζοκώστας κι' εγώ

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

Επειδή όμως συμβαίνει, άγοντας το 80ον έτος ηλικιακά, να διαθέτω το θλιβερό προνόμιο να βρίσκομαι στην τρίτη σειρά εφεδρείας, που δεν επιτρέπει την συμμετοχή μου στα πεδία των μαχών, απεφάσισα να σας ενισχύσω από τα μετόπισθεν με τα αναγκαία πολεμοφόδια, εσωκλείοντας στην παρούσα σε πρώτη φάση το ποσόν των (1000) Ευρώ, με τη ρητή διευκρίνιση προς αποφυγήν τυχόν παρεξηγήσεων ως προς τα κίνητρα, ότι δεν είναι προϊόν από υστέρημα αλλά από το περίσσειμα που προέκυψε επειδή δεν υπέκυψα στον πειρασμό να αντικαταστήσω το

ΣΚΑΡΑΒΑΙΟ μου με ανάλογο αυτοκίνητο τελευταίας τεχνολογίας, κυρίως και για λόγους συναισθηματικούς, επειδή πέραν της καλύψεως επαγγελματικών και οικονομικών αναγκών, μου προσέφερε τη δυνατότητα από έτους 1974 μέχρι σήμερα, επί τριάνοντα τρία (33) συναπτά έτη, να έχω επισκεφθεί όχι λιγότερο από πενήντα φορές αυτή την αγαπημένη γη των προγόνων μου πάντα συνοδευόμενος και από τη σύζυγό μου Μαρία.

Πέραν των ανωτέρω, στη προσπάθειά μου να συμβάλω στο να διασωθούν μνήμες από τις προηγούμενες γενιές του χωριού μας, σας διατυπώνω στη συνέχεια σκέψεις και ιστορικά δεδομένα που αφορούν στην οικογένεια των **Νταναίων**, επισυνάπτοντας συγχρόνως και πίνακα που απεικονίζει το γενεαλογικό δένδρο της οικογένειας, με την κρυφή ελπίδα να προσφέρουν χρήσιμα συμπεράσματα στους απογόνους τόσο της δικής μου όσο και των άλλων οικογενειών του Παπαρουσιού.

Η γη των προγόνων ασκεί ακατανίκητη έλξη στον άνθρωπο που η θεία πρόνοια τον έχει προικίσει με μία πνευματικότητα άνω του μετρίου. Γεννήθηκα στην Αθήνα το Δεκέμβριο του 1927 και είχα τη χαρά τον Μάρτιο του 1934 να γνωρίσω τον παππού μου όταν ήλθε στην Αθήνα να περάσει λίγες ημέρες με την τριμελή οικογένεια του δευτερότοκου γιού του **Νικόλαου**, δίνοντάς μου την ευκαιρία της πρώτης ψυχικής συνδέσεως με τη γη που γεννήθηκε ο πατέρας μου.

Ο γενάρχης προπάππος μου **ΣΩΤΗΡΙΟΣ** γεννημένος στο **Μπαμπούρι Καλατζοχώρι της Θεσπρωτίας** και κυνηγημένος από τους Τούρκους της περιοχής για κάποια εις βάρος τους πράξη, ύστερα από αρκετή περιπλάνηση, βρήκε ασφαλές καταφύγιο και φιλόξενη αγκαλιά το 1874 από τους κατοίκους του Παπαρουσιού για την δμελή οικογένειά του, με την προγιαγιά μου (που ατυχώς δεν έμαθα το όνομά της) και τα (4) παιδιά του Μήτρο, Κώστα, Σταύρο και Αγγελική, όλα μεταξύ νηπιακής και παιδικής ηλικίας.

Ο παππούς μου Κώστας σε νεαρή ηλικία παντρεύτηκε τη γιαγιά μου Ελένη το γένος Συροπούλου όπου σαν εσώγαμπρος πλέον είχε τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθεί μαζί με τα άλλα δύο αδέρφια του Μήτρο και Σταύρο στην προγονική τέχνη του επικασσιτερωτή (καλαντζή) τόσο στο χωριό όσο και στην γύρω περιοχή, εξ ου και το προσωνύμιο **ΚΑΛΑΝΤΖΟΚΩΣΤΑΣ**, με παράλληλη απασχόληση (για την αύξηση των τότε πενιχρών εσόδων του) το ψήσιμο και την πώληση μεζέδων στο προαύλιο της «Αγίας Παρασκευής» κατά τις Κυριακές και τις υπόλοιπες εορτάσιμες ημέρες του έτους, ζώντας έτσι μέχρι το Δεκέμβριο του έτους 1934 οπότε και εγκατέλειψε τα εγκόσμια, στην προχωρημένη για τότε ηλικία των 66 ετών, ενταφιασθείς στο κοιμητήριο του Αγίου Αθανασίου. Κατά τραγική συγκυρία, μετά παρέλευση σαράντα ημερών περί το τέλος Ιανουαρίου 1935 τον ακολούθησε στην άλλη ζωή από ρήξη σκωλικοειδίτιδος και ο πρωτότοκος γιος του Γεώργιος σε ηλικία 42 ετών. Ο πατέρας μου έζησε στο χωριό μέχρι το 1906 όταν σε ηλικία 11 ετών έφυγε σε αναζήτηση καλύτερης τύχης.

Το καλοκαίρι του 1942 γεύτηκα τη χαρά της πρώτης γνωριμίας με το χωριό, περνώντας ένα ονειρεμένο κατοχικό 20ήμερο, παρέα με τα δυο μικρότερα εξαδέλφια μου **Σταύρο** (1930) και **Παντελή** (1934) παιδιά του θείου μου **Γιώργου** από τη δεύτερη σύζυγο **Ελένη Κόκοτου**.

Για δεύτερη φορά επανήλθα μετά 12ετία, πάλι πεζοπορία από τα ΤΡΙΦΥΛΛΙΑ, το Σεπτέμβριο του 1954 για να παραστώ στο γάμο του εξαδέλφου μου **ΚΩΣΤΑ του Γεωργίου** με την **Ειρήνη** το

γένος **Κων. Χαραλαμπί**. Εκτοτε μεσολάβησε μία 20ετία μέχρι τον Αύγουστο του 1974, οπότε η συντελεσθείσα στο μεταξύ διάνοιξη του δρόμου μου έδωσε την ευκαιρία εποχούμενος του IB9796 (V.W. 1200) να πραγματοποιήσω την τρίτη επίσκεψη που στη συνέχεια ακολουθήθηκε από τις επόμενες πενήντα μέχρι σήμερα.

Με αυτή την υλική προσφορά και τις παραπάνω σκέψεις, θέλησα κατά πρώτον να αποτίσω τον οφειλόμενο φόρο τιμής στους γονείς μου που μαθαίνοντάς με να μη μου αρέσουν τα ξένα πράγματα αυτόματα με οδήγησαν στην αυτοδύναμη επιβίωση και στην έφεση προσφοράς θετικού κοινωνικού έργου και κατά δεύτερον στη μνήμη όλων των Παπαρουσιωτών που έφυγαν από τη ζωή τα

Ο Σταύρος Ντανάς από την Αυστραλία στο πανηγύρι της Αγ. Παρασκευής με απογόνους των Νταναίων

τελευταία (33) χρόνια και συνέβαλαν με το μόχθο τους να κρατηθεί το χωριό μας ζωντανό και όμως ιδιαίτερος στη γιαγιά του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΕΡΓΑΡΗ**, ΓΙΑΤΙ σ'αυτήν οφείλω το καρτελάκι της αναγνωρίσεώς μου μεταξύ των Παπαρουσιωτών, όταν το 1975 σε ηλικία πλέον των (103) ετών (σχεδόν συνομήλικη με τον παππού μου) κατά τον χρόνο που με παρουσίαζε ο υιός της **ΝΙΚΟΣ** (είχε μεν την ακοή της ατόφια αλλ' όχι και την όραση), με ρώτησε «εσύ παιδάκι μου είσαι εγγόνι του Καλατζοκώστα;» αισθάνθηκα τόσο ζωηρή συγκίνηση αφού η καλή μοίρα θέλησε να μου προσφέρει αυτή την αναπάντεχη ευτυχισμένη συγκυρία, να αποκτήσω αυτό το καρτελάκι «**ΕΓΓΟΝΙ ΤΟΥ ΚΑΛΑΝΤΖΟΚΩΣΤΑ**» που ποτέ δεν πρόκειται να ξεκρεμάσω από το στήθος μου.

Επίσης αισθάνομαι πιεστική την ανάγκη να εκφράσω με την παρούσα τις άπειρες ευχαριστίες τόσο στους αγαπημένους μου συγγενείς και φίλους Παπαρουσιώτες όσο και στη γυναίκα μου, που κάθε φορά με τη φιλοξενία τους και τη συμπαράστασή τους μου παρέχουν τη δυνατότητα να προσκυνάω τα χώματα που έζησε και πατούσε επί εξήντα συναπτά έτη ο Καλαντζοκώστας.

Πριν τελειώσω δεν θα ήθελα να παραλείψω να αναφερθώ και στον προβληματισμό που ανέκυψε μεταξύ ορισμένων μελών από την απ' ευθείας ανάθεση των εργασιών επισκευής στο ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΠΑ, δηλώνοντας ότι, συμφωνώ απόλυτα με τα κριτήρια που έθεσε ο Πρόεδρος (εντοπιότητα, εμπειρία κλπ.) και προσαιξάνω προσθέτοντας με το κύρος που μου προσθέτουν τόσο η ηλικία όσο και η 50ετής άσκηση του επαγγέλματος σε πέντε πόλεις της Ελλάδος τα ακόλουθα:

- Τεχνίτες στο επίπεδο και την κατάρτιση του **ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΕΡΓΑΡΗ** ελάχιστοι κυκλοφορούν στον ελλαδικό χώρο.

- Ο **ΚΩΣΤΑΣ** με τα προσόντα και τις ικανότητές του στον τεχνικό τομέα γίνεται αποδεκτός στα καλύτερα σαλόνια της ΑΘΗΝΑΣ και του ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

- Η επιλογή του να παραμείνει προσφέροντας τις καλές του υπηρεσίες εκεί, αξίζει κάθε επιβράβευση από μέρους των συγχωριανών του και επομένως η ανάθεση σ' αυτόν κάθε έργου του οποίου ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ δεν απαιτεί την παρουσία διπλωματούχου εργολάβου είναι μονόδρομος. Εγώ αισθάνομαι ιδιαίτερα υπερήφανος για την παρουσία του στο χωριό.

Το γεγονός ότι και οι δύο κυρίες του Δ.Σ. συμβαίνει να είναι διεγγονες του Καλαντζοκώστα μου προσθέτει πολλαπλάσια χαρά γι' αυτή μας την επικοινωνία.

Τέλος παρακαλώ να δεχθείτε την έκφραση των πλέον ειλικρινών αισθημάτων αναγνωρίσεως του έργου που επιτελείτε.

Κ. Ν. Ντανάς - Πολιτικός Μηχανικός
Θερμά ευχαριστούμε τον κ. Ντανά για την συμπαράστασή του και την γενναιοδωρή προσφορά των 1.000€ που προσέφερε στο σύλλογό μας.
Το Δ.Σ.

Καταθέσεις λογαριασμών: Στην Ε.Ε. GR59 0110 1830 0000 1833 7906 574 ETHN GRAA
 Στην Αμερική και Αυστραλία ETHN GRAA - 183/379065-74 Στην Ελλάδα: Εθνική 183/379065-74

Το πανηγύρι μας

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

υπηρετεί με αυταπάρνηση το χωριό μας μαζί με άλλα απομακρυσμένα χωριά. Ο χορός στο ψαλτήρι συμπληρώθηκε από τον καλλίφωνο ψάλτη **Στέφανο Σουλδάτο** προς μεγάλη ευχαρίστηση των παρευρισκομένων. Μαζί του έψαλαν ο **Γ. Κουφαλιώτης**, ο υιός του ιερέα **Γιώργος Τόλης** και ο **Θανάσης Βλασόπουλος**. Στη συνέχεια μεταφερθήκαμε στον προ-

Ο π. Αποστόλης Τόλης με τους ψάλτες στην πανηγυρική Θεία Λειτουργία

αύλιο χώρο της εκκλησίας όπου οι χαιρετισμοί έπαιρναν και έδιναν. Αρκετοί μετανάστες του χωριού μας παρευρέθηκαν. Ξεχωρίσαμε τους **Σταύρο Ντανά** από την Αυστραλία, **Βασίλη**, **Βούλα** και **Ελλη Καλύθα**, **Ιφιγένεια** και **Σταυρούλα Δημοπούλου**, **Καραγκούνη Ελένη**, **Αλεξάνδρα Τσιαμτσούρη**, **Γιώργο** και **Ρήνα Παπαδοπούλου**, **Ελένη Τσιαμπά-**

Ο Κώστας Πανουργιάς με συγχωριανούς μας

Ξαναζωντάνεψε το χωριό

Συνέχεια απ' την 1η σελ.

ωμένοι να νοηματοδοτούμε το μέλλον. Το «δε βαριέσαι» και ο εφησυχασμός κακό κάνουν παρά καλό σε όλους μας και κυρίως στους νέους.

Θέλουμε τη συμμετοχή σας στις προσπάθειές μας για τη βελτίωση αυτού του χωριού. Όλοι μας με τον δικό τους τρόπο ο καθένας πρέπει να κάνουμε υπερβάσεις από τα καθιερωμένα για να διατηρείται η αγωνιστική αυτή τακτική με αποτελέσματα απτά και ωφέλιμα για όλους. Σας ευχαριστώ»

Η **Μ. Πάζιου** στη συνέχεια αναφέρθηκε στο έργο που επιτελείται στις «Γιορτές του Δάσους και Λαϊκής Παράδοσης». Την παράσταση έκλεψε ο **Δήμαρχος**

που ενώ ήταν υποχρεωμένος να φύγει νωρίς από την εκδήλωση κάθισε μέχρι το τέλος, χόρεψε, συνομίλησε με τους χωριανούς και μας συγκίνησε με το λόγο του. Ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «θα σταθώ δίπλα στο Σύλλογο, πιστεύω ότι κάνει αξιόλογη προσπάθεια και πρέπει όλοι οι χωριανοί να τον αγκαλιάσουν για να μεταδώσουν δύναμη σ' αυτούς που έχουν το τιμόνι του συλλόγου. Όλοι μαζί ομονοούντες θα μπορέσουμε να κάνουμε πολλά πράγματα και στους δυο μαχαλάδες, για να ζήσουν καλύτερες μέρες αυτοί που είναι τώρα εκεί και αυτοί που θα έρθουν στο μέλλον.»

Διακρίναμε στους παρόντες τον πρόεδρο του τοπικού διαμερισματος Δερματιού **Κ. Τριχιά**,

τον προηγούμενο ιερέα του χωριού μας **π. Χρυσόστομο Καλύθα** που μας τίμησε με όλους τους απογόνους του. Ευχαριστούμε τους νέους που βοήθησαν στον καθαρισμό του προαυλίου, στην τακτοποίηση των τραπεζιών, στη διανομή των αναψυκτικών. Ενεργή ήταν η παρουσία του προέδρου του χωριού. Ευχαριστούμε πολύ τον **Γιώργο Κ. Ντανά** που αφιλοκερδώς ρύθμισε τα ηλεκτρολογικά της εκδήλωσης. **Οι γυναίκες του χωριού συνέβαλαν τα μέγιστα στην ποιότητα του φαγητού με τις πεντανόστιμες πίτες που προσέφεραν. Ο μπακάλης δε των κ. Βούλας και Έλλης Καλύθα ολοκλήρωσαν την γευστική μας απόλαυση.**

E.N.

Πανηγύρι 2007: Τραγουδά η Άννα Κουφαλιώτη

ση και **Αλεξάνδρα Δημοπούλου**, **Γιώργο** και **Γιαννούλα Κατεργάρη**.

Επίσης παραβρέθηκε ο **Αντώνης Μπαλατσιάς** μαζί με τον **Κώστα Πανουργιά** που κατάγεται από τους Θεοχαραίους στο Δ. Παπαρούσι. Με συγκίνηση αντικρίσαμε την **Σοφία Ζαλοκώστα**, προηγούμενη παπαδιά του χωριού μας που τίμησε την εκδήλωση με τα παιδιά της. Από το Δήμο Καρπενησίου μας τίμησαν ο Πρόεδρος του Δ. Συμβουλίου **Λεωνίδα Παπαδόπουλος** και ο αντιδήμαρχος **Βασίλης Καμαρέτσος** με την οικογένειά του. Στο πίσω μέρος της εκκλησίας τα αρνιά είχαν ήδη ψηθεί. Η ουρά άρχισε για την αγορά του πολυπόθητου ψητού. Η παρέα των μουσικών ξεκίνησε τα παραδοσιακά της τραγούδια προκαλώντας να αρχίσει ο χορός. Κάποιοι έκαναν την αρχή και μετά οι κυκλικοί χοροί διαδέχονταν ο ένας τον άλλο. Τα κεράσματα ήταν συνεχή.

Πρωτοστάτησε σε αυτά και όχι μόνο, ο **Γιάννης Τσιαμπάσης**. Με λίγα λόγια ήταν η ψυχή του πανηγυριού. Ήταν η πνοή του. Ο άνθρωπος που δεν σταμάτησε σχεδόν ποτέ το χορό μέχρι να τελειώσει κάπου το απόγευμα. Τα όργανα πάντως πρέπει να έφυγαν ευχαριστημένα. Το κουτί από τον οβολό του καθενός γέμισε. Και του χρόνου με υγεία!

E. Ντανά

Κοινωνικά

Εισαγωγικές

— Ο **Δημήτρης Παπαιοκονόμου** γιος του **Αλέξανδρου Παπαιοκονόμου** και της **Αγγελικής Κ. Ντανά** εισήχθη στη σχολή Ηλεκτρονικής Πειραιά.

— Ο **Τσεκούρας Θωμάς** (εγγονός του **Παύλου Γούλα**, γιος του **Τσεκούρα Θύμιου** και της **Γούλα Δημήτρας**) πέτυχε στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας Κοζάνης στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Συγχαρητήρια και καλή πρόοδο.

Γεννήσεις

— Στις 8-9-07 ο **Βίσα (Χρήστος) Μποζάρ** απέκτησε την **Ασπασία**, το δεύτερο παιδί του. Το πρώτο **Σοφία** είναι 3,5 χρόνων και ζουν μόνιμα στο Παπαρούσι.

Γάμοι

— Στις 18/8/07 και ώρα 7μ.μ. νυμφεύτηκε ο **Ιωάννης Χρήστος Δημόπουλος** την εκλεκτή του **Μαρία Παρμάκη** στον Ιερό Ναό της

Παναγίας στο Καρπενήσι.

Ακολούθησε γαμήλιο παραδοσιακό γλέντι στον υπέροχο εξωτερικά περιβάλλοντα χώρο του εκλεκτού κέντρου «Παράδεισος» του **Μιχάλη Καλύθα**.

— Στις 29-9-2007 νυμφεύτηκε ο **Δημήτρης Α. Καλύθας** την **Παρασκευή Καυκιά** στον Ι.Ν. Προφήτη Ηλία Καρπενησίου.

Ευχόμαστε στους νεόνυμφους να ζήσουν ζωή ευλογημένη!

Θάνατοι

— Στις 20 Αυγούστου απεβίωσε η **Μαγδαληνή Κοτρώτσου**, σύζυγος του **Αποστόλη** και κηδεύτηκε στον Άγιο Αθανάσιο, στο Δυτικό Παπαρούσι.

Αιωνία της η μνήμη.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ

3 elem s.a. ΠΟΡΤΕΣ - ΠΑΡΑΒΥΡΑ

Σταυρομένης Κορνήσιος

ΠΟΤΑΜΟΥΛΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

ΤΗΛ: 26410 - 41237 - 41239
FAX: 26410 - 41234

• • • • •

• • • • •

Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου
Παπαρουσιωτών Ευρτανίας
Ιδιοκτήτης: Σύλλογος Παπαρουσιωτών
Ευρτανίας "Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ"
Εκδότης - Δ/ντής: Βλασόπουλος Παν.
Κυκλάδων 86 Πετρούπολη 13231
τηλ.: 210-5018876
Επιμέλεια ύλης: Το Δ.Σ.
Ηλεκτρονική Σχεδίαση - Εκτύπωση:
Εκδόσεις-Γραφικές τέχνες Καρπούζη
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον

Στο καφενείο η Ελλάδα ζει

«Στη σκληρή εποχή της παγκοσμιοποίησης και του ανταγωνισμού, η Ελλάδα μετράει δυνάμεις και ανασυντάσσεται. Αντιλαμβάνεται πως για να περάσει απέναντι, πρέπει να «ξαναανακαλύψει» τον εαυτό της, να «ξαναπιστέψει» σε αυτόν, να διαμορφώσει τα νέα της «μπορώ». Κι όλα αυτά να τα προβάλλει προς τα έξω. Ψηλαφώντας τη ραχοκοκαλιά της, ξεχωρίζουν γωνίες, όχι μόνο φυσικής ομορφιάς, που δομήθηκαν μαζί με την κουλτούρα και την ταυτότητα του Έλληνα, που συνθέτουν τα κοινωνικο-πολιτιστικό του πορτρέτο.

Το προηγούμενο καφενείο του Δ. Καλύθα μετά την εκκλησία.

Μια τέτοια γωνιά είναι το παραδοσιακό καφενείο, βασικό κύτταρο του κοινωνικού ιστού της νεότερης Ελλάδας. Σημείο συνάντησης, ψυχαγωγίας, διασκέδασης, κατανάλωσης ελεύθερου χρόνου των Ελλήνων σε όλη την επικράτεια: στις γειτονιές των μεγάλων αστικών κέντρων, στα χωριά της υπαίθρου, στην απομακρυσμένη ορεινή Ελλάδα, στα νησιά. Σε κάποιους τόπους το μοναδικό σημείο κοινωνικής συναστροφής για τις μεγάλες χαρές και τις μεγάλες λύπες, για το πανηγύρι, για τον απολογισμό των τοπικών αρχόντων, για την ενημέρωση των αγροτών από τον γεωπόνο, για τη συνταγογράφηση του αγροτικού γιατρού, για την αλληλογραφία, για το πολιτικό και αθλητικό κουτσομπολιό.

Βρήκες καφενείο σε κάποιο απομακρυσμένο χωριό; Υπάρχει ζωή. Πόσες κυβερνήσεις δεν «ανεβοκατεβάζουν» καθημερινά, εδώ και δεκαετίες οι θαμώνες στα καφενεία του Παγκρατίου, του Λαγκαδά, της Πίνδου, της Λάρισας, της Κρήτης; Αν οι τοίχοι τους είχαν αυτιά, πόσες φορές δεν θα άκουγαν τη φράση: «Αν ήμουν πρωθυπουργός, πόσα πράγματα θα είχα αλλάξει!» Πόσοι καθημερινά δεν μετατρέπονται σε προπονητές και πάσης φύσε-

Χωριανοί με τον π. Γιώργο Ζαλοκώστα στο καφενείο

ως αθλητικοί ειδήμονες στα «καφενεία των φιλάθλων» του Πειραιά, της Τούμπας, της Κέρκυρας ή της Λειβαδιάς; Στο καφενείο ο Έλληνας μετράει αυτά που τον ενώνουν και αυτά που τον χωρίζουν.

Η αποκοπή του καφενείου από το εθνικό μας προφίλ αποτελεί ρωγή στην κοινωνικοπολιτική μας ταυτότητα. Η ταβέρνα έγινε φαστφουντάδικο. Το τάβλι όμως δεν πρόκειται ποτέ να γίνει σκάκι ούτε η ξερή μπριτζ, ούτε ο μεζές καναπεδάκι, ούτε ο γλυκυβραστός φρέντο εσπρέσσο... Το παραδοσιακό καφενείο ή θα συνεχίσει να υπάρχει ως έχει ή θα χαθεί.»

Δημήτρης Γαλαμάτης από το «ΟΙΚΟ» της Καθημερινής

Είναι προφανής η έλλειψη παραδοσιακού καφενείου στο χωριό μας για να μπορούμε να συζητούμε τα προβλήματά του και τα θέματα του τοπικού περιβάλλοντος. Προσκαλούμε άπαντες τους Παπαρουσιώτες στον αγώνα μας για τη δημιουργία του, όχι μόνο αυτούς της πρώτης γενιάς αλλά και της δεύτερης και της τρίτης. Δεν είναι δυνατόν να συζητούνται τα θέματα του χωριού σε σπίτια κυρίως τις νυχτερινές ώρες που κλείνουν οι πόρτες. Πρέπει οπωσδήποτε να δημιουργηθεί και να στηριχθεί. Στα καφενεία η Ελλάδα ζει. Όσο σημαντική και αν είναι η προσφορά της κας Μαρίας Γρατσιούνη με το φροντισμένο καφενεδάκι της στο Δ. Παπαρούσι, δεν ισοσκελίζει με τίποτε την έλλειψή του στο Ανατολικό Παπαρούσι για να σε καλωσορίζει στο χωριό.

Π. Βλασόπουλος

Εισφορές

«... Με τις ευχαριστίες της κάρτας σας στέλνω και εγώ προσωπικά ένα μεγάλο ευχαριστώ για την καλή σας εργασία.

Με εκτίμηση **Ανδρέας Γουριώτης**, Ιούλιος 2007»

Συγκινούμαστε για τα ζεστά σας συναισθήματα και την προσήλωσή σας στο έργο μας. Ελπίζουμε να σας σφίξουμε το χέρι από κοντά.

Το Δ.Σ.

Ο αγαπημένος μας χωριανός, μόνιμος κάτοικος Παπαρουσιού **Γεώργιος Μανδραγώνης** και δραστήριο μέλος του συλλόγου μας πραγματοποίησε ένα μεγάλο ταξίδι στην Αμερική. Είδε τα παιδιά του, τους συγγενείς του στο Σιάρλοτ και πολλούς χωριανούς. Όμως δεν παρέλειψε να μιλά παντού και να στηρίζει τις δραστηριότητες του Συλλόγου. Επιστρέφοντας δε προσέφερε μεταξύ άλλων και το ποσό των **290 \$** που συγκέντρωσε από εισφορές για το Σύλλογό μας. Τον ευχαριστούμε πολύ.

Το Δ.Σ.

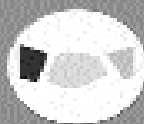
Μας συγκινεί η αγάπη προς το Σύλλογο και των χωριανών μας από τη μακρινή Αυστραλία. Πρόσφατα λάβαμε **400 \$** Αυστραλίας από την οικογένεια του **Βασίλη Καλύθα**, **100 \$** από την οικογένεια του **Αποστόλη Χαραλαμπί**. Η **Μαρία Χαραλαμπί**, αντιπρόσωπός μας στην Αυστραλία, από την αρχή του έτους με λεπτομέρεια μας κατέγραψε τις συνδρομές των χωριανών μας που εισέπραττε εκεί. Τις παραθέτουμε κατωτέρω λεπτομερώς έστω και με καθυστέρηση:

Απόστολος Χαραλαμπίς100\$	Στεροπούλου Βασιλική10€
Δημήτρης Ντανάς100\$	Μπακόλας Αντώνιος10€
Παναγιώτης Πιστιόλης100\$	Τάσιος Άρης20€
Σταύρος Ντανάς100\$	Μπαλατσιάς Αντώνιος50€
Γιώργος Ντανάς100\$	Πανουργιάς Κώστας50€
Αθαν. & Πολ. Καραγκούνη ..100\$	Βλάχος Περικλής20€
Χρυσόστομος Αναστάσης50\$	Παπαδόπουλος Λεωνίδας20€
Γιώργος & Αγαθή Κοντέλη15\$	Μανδραγώνη Αλεξάνδρα10€
Σταυρούλα Σούλιου15\$	Μανδραγώνης Δημοσθένης ..10€
Βασίλειος Καλύθας15\$	Κατεργάρης Σ. Κων/νος
Βαγγέλης Καλύθας15\$	& Ελένη Μανδραγώνη50\$
Βούλα Καλύθα15\$	Γούλας Νίκος10€
Βασ. & Φρειδ. Γιακουμή10\$	Μαρούλη-Μανδραγώνη
Παρασκευή Μπαλατσιά50\$	Αλεξάνδρα50\$
Νίκος & Γιάννης Ελεφάντης 15\$	Καραγκούνης Ξενοφών50\$
(το γένος Βλάχου)	Μανδραγώνης Γιώργος50\$
ΣΥΝΟΛΟ 800 \$ Αυστρ.	Μανδραγώνη Ροζαλία40\$
ΝΕΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ	Παπαδόπουλος Α. Ιωάννης ..25€
Παπαδοπούλου Γ. Σπυρ50€	Παπαδόπουλος Α. Δημήτρης 25€
Δημοπούλου Αλεξάνδρα70€	Γουργιώτης Ανδρέας50\$
Δημοπούλου Σταυρούλα20€	Φώτος Κοσμάς70€
Ντανάς Σταύρος50\$	Λιαρέλλης Στρατής50€
Καλύθας Μιχάλης50€	Κατεργάρης Κώστας30€
Λιάπης Δημήτριος10€	Καλύθας Σ. Δημήτρης10€
Καλύθας Βασίλης10€	Haralambis Aris33\$
Παπαδόπουλος Γιώργος20€	Βλάχος Νέστορας20€
Παπαδόπουλος Δημήτρης10€	Haralambis Aristeia33\$
Δημοπούλου Ειρήνη10€	Μούτσελος Δημ.&Βαγγελί20€
Ζαλοκώστας Ταξιάρχης10€	Haralambis Con33\$
Λαθύρης Λάμπρος10€	Καλύθας Βασίλης400\$
Ροπόδης Ιωάννης10€	Ντανάς Κων.1010€

ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΛΕΤΩΝ

ΠΡΑΜΑΤΙΩΤΗ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΡΑΜΑΤΙΩΤΗΣ

25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 165 (ΣΤΑΣΙ ΚΑΦΗ) ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ ΓΡΑΦ 210 50 19 520 - 210 50 51 800 FAX
ΚΙΝ. 6978 999620

ΜΕΣΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
HOMELAND SOLUTION

ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
ΠΩΛΗΣΕΙΣ

ΚΑΜΠΕΤΣΗΣ ΚΩΣΤΑΣ

ΜΑΡΚΟΥ ΜΠΟΤΣΑΡΗ 14
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ

ΤΗΛ.: 210 50.25.550
FAX.: 210 50.26.550
ΚΙΝ.: 6944.331.241

e-mail: landhome@otenet.gr

Οι υδρομύλοι ήταν στοιχειώδη εργαστήρια κάθε χωριού. Χωρίς μύλο δεν υπήρχε αλεύρι και ψωμί. Το χωριό Παπαρούσι είχε δυο μύλους, που ανήκαν στις εκκλησίες του χωριού. Ο ένας βρισκόταν στα χαμηλά του χωριού, όπου συναντώνται τα δυο ρέματα, Κειθερέμα και το Κεφαλόβρυσο (ή Κούκια). Η λειτουργία του μύλου γινόταν με πλειστηριασμό. Ο πλειοδότης έπαιρνε τη λειτουργία του για ένα χρονικό διάστημα. Η πληρωμή γινόταν σε είδος, σιτάρι ή καλαμπόκι, το οποίο η εκκλησία το πουλούσε για ρευστό χρήμα.

Είναι γνωστό ότι το χωριό δεν είχε ποτέ άφθονο νερό. Γι' αυτό δυο «μυλαύλακα» τροφοδοτούσαν νερό στο μύλο που ήταν στα πόδια του χωριού. Το ένα έρχονταν από το Κειθερέμα και το άλλο από το Κεφαλόβρυσο. Αυτός ήταν ο χειμωνιάτικος μύλος του χωριού. Δεν ξέρω εάν υπάρχουν τα ερείπια των δυο υδρομύλων. Ο καλοκαιρινός μύλος λειτουργούσε στο Κουτσοχώραφο. Αυτό βρίσκεται στους πρόποδες της πλαγιάς «Βίγλες» και «Απόσκια», στην αριστερή όχθη του Καλεσμενιώτικου ρέματος. Εκεί υπήρχαν Παπαρουσιώτικα και Μοναστηριώτικα χωράφια. Ο κύριος λόγος που λειτουργούσε εκεί ήταν ότι το ρέμα αυτό έχει άφθονο νερό, χειμώνα – καλοκαίρι. Το αυλάκι αυτό ήταν 2-3 χιλιόμετρα μακρύ. Θυμάμαι όταν λιγόστευε το νερό, ο πατέρας μου με έστελνε να δω τι έγινε. Η πονηρή κουστή Μιτσιάκω τρυπούσε το αυ-

Η μυλόπετρα του μύλου στο Ρέμα φτιαγμένη με το χέρι

λάκι χαμηλά εδώ και κει, χωρίς να φαίνεται, για να ποτίσει τα χωράφια της. Ο μύλος αυτός είχε καεί από τους Γερμανούς το '44. Ο πατέρας μου **Θανάσης Γ. Παπαδόπουλος** μαζί με δέκα Ιταλούς αιχμαλώτους τον έχτισε ξανά. Επίσης τελειοποίησε τον μηχανισμό του. Ο μπάμπια-Θανάσης ήταν από τους μετρημένους στην Ευρυτανία που ήξεραν να κάνουν μηχανισμό μύλου και μαντάνια. Μετά τον επαναπατρισμό του '50, διόρθωσε το μύλο στο Στένωμα, του Γαλή στο Μοναστηράκι και τους δυο στο χωριό.

Περιγραφή του μύλου: Τα γάργαρα νερά των ορεινών κοιλάδων όταν κατηφορίζουν, σχηματίζουν φυσικούς μικροκαταρράκτες. Ο μυλωνάς «κόβει» το πρόχειρο φράγμα «δέση» και τ' αναγκάζει ν' ακολουθήσει τη διπλανή πλαγιά το «μυλαύλακο» που έχει κάποια κλίση για

ΥΔΡΟΜΥΛΟΙ

Γράφει ο **Γιάννης Α. Παπαδόπουλος**

ομαλή ροή του νερού. Στο σημείο που η κοίτη του ρέματος απείχει 5 με 10 ή 15 μέτρα από το αυλάκι και είχε την κατάλληλη υδραυλική πτώση «κρέμαση» χτιζόταν το παραδοσια-

Τα απομεινάρια του μύλου στο Ρέμα

κό υδραυλικό εργαστήριο, ο νερόμυλος. Ήταν η πρώτη πρωτόγονη προσπάθεια του ανθρώπου να εκμεταλλευτεί τη δύναμη του υγρού στοιχείου, της υδροδυναμικής. Στο πίσω μέρος του μύλου έμπαινε «καλάνη» κωνικής κατασκευής τοποθετημέ-

λό ή χονδρό. Πάνω από τη μυλόπετρα αιωρείτο η κάσα, πυραμικού σχεδίου, όπου έμπαινε το καλαμπόκι ή το σιτάρι. Κάτω από αυτό ήταν το «καρίκι» μια μικρή κασούλα όπου

έμπαινε το άλεσμα και με ένα σιγανό περα-δώθε κούνημα έπεφτε πάλι στην τρύπα της πάνω πέτρας και τριβόταν ανάμεσα στις δυο πέτρες, γινόταν αλεύρι και έπεφτε στην αλευροδόχη και μέσα στο σακί που ήταν από κάτω.

Όλος ο μηχανισμός έκανε ένα ρυθμικό θόρυβο έτσι ώστε ο μυλωνάς μπορούσε να αποκοιμηθεί. Είχε όμως το ξυπνητήρι του, τα «βαρδάρια». Στον πάτω της ανάποδης σκάφης ήταν ένα περασμένο οριζόντιο σχοινί. Δυο μεταλλικά ή ξύλινα βρονταλίδια-κλακέτες κρέμονταν. Το σχοινί εκοιλιάζε από το βάρος του γεννήματος και σήκωναν το βρονταλίδιο. Όταν τελείωνε το άλεσμα, το σχοινί τέντωνε και άγγιζαν την περιστρεφόμενη πέτρα, και έκαμαν φοβερό σαματά που μπορούσε να τρομάξει και κουφό. Ο μυλωνάς ξύπναγε και ετοίμαζε νέο φορτίο. Ο μύλος απαιτούσε τακτική συντήρηση και προσοχή. Πολλά πράγματα μπορούσαν να συμβούν π.χ. λιγότεμα νερού και άλλα. Κάθε τόσο έπρεπε να αναποδογυρίσει την πάνω μυλόπετρα και να τις σφυρηλατίσει και τις δυο.

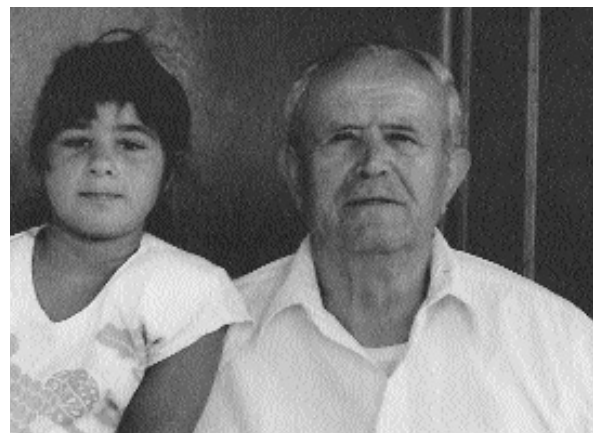
Οι κάτοικοι της περιοχής έφεραν το άλεσμα με το γαϊδουράκι, μουλάρι ή ζαλίγκα. Ο μυλωνάς το ζύγιζε και έπαιρνε την αμοιβή του, το «ξάι» σε είδος. Υπήρχαν πολλοί μυλωνάδες στο χωριό: **Ο Γιώργος Ντανάς, ο Κώστας Χαράλαμπος, ο Θανάσης Παπαδόπουλος και άλλοι.**

Ο μύλος δεν είχε φούριες και

βίαση. Κάθε άλεσμα έπαιρνε περίπου 2-3 ώρες. Γι αυτό είχε πολλές ελευθερίες ο μυλωνάς. Έτσι που να χαίρεται μακάριος και αμέριμνος τον ύπνο του δικαίου. Ο ρυθμός τον νανούριζε. Άλλος πάλι, όπως ο πατέρας μου, χρησιμοποιούσε αυτό το χρόνο για να κάνει και δεύτερη εργασία. Ο πατέρας μου έραβε κανένα κοστούμι από σκουτί ή καμιά κάπα με σειρίτια και γαϊτάνια. Αλλά τα «βαρδάρια» ήταν εκεί και τον ξυπνούσαν ή τον ειδοποιούσαν ότι το άλεσμα τελείωσε και πρέπει να ρίξει και άλλο. Αν δεν είχαν δουλεία οι μυλωνάδες διηγούνταν λαϊκές ιστορίες. Ιστορίες παλιές για τις νεράιδες και τις ξωθιές που έρχονται κάποτε τις νύχτες και κονεύουν στην καλάνη, στη φτερωτή και στο «ζόριο» του μύλου, όπως επίσης στις κουφάλες των πλατανιών. Τις νύχτες του «δωδεκαήμερου» γίνονταν στην ποταμιά οι μεγάλες συγκεντρώσεις των καλλικαντζάρων και των παγανών. Ο μύλος είχε ένα μικρό δωμάτιο με τζάκι και σανιδένιο κρεβατάκι. Εκεί έφτιανε τακτικά «καρμποκοκούκι» (χαμοκούκι) και φασουλάδα στο τσουκάλι. Ένα κανδηλάκι φώτιζε το εσωτερικό του μύλου και κάπου η εφεδρική γκαζολάμπα. Τον περισσότερο καιρό ήταν μοναξιά στον μύλο. Αλλά όταν έρχονταν πελάτες υπήρχαν συζητήσεις για πολιτικά, κοινωνικά, προξενιά και κουτσομπολιά.

Χάθηκε για πάντα η παραδοσιακή γραφικότητα των νερόμυλων μαζί με τα παράλληλα εγχώρια εργαστήρια τα «μαντάνια» και τις «νεροτριβιές». Το Παπαρούσι δυστυχώς δεν είχε μαντάνια ούτε νεροτριβιές λόγω του λίγου νερού. Θα περιγράψω λίγο τα μαντάνια. Ήταν ξύλινοι μηχανισμοί που μαζί με τη νεροτριβή έκαναν τα εγχώρια μάλλινα υφαντά για να σφίξουν.

Ελάχιστοι νερόμυλοι σώζονται σήμερα και ελάχιστα είναι τα άλεσματα που φέρνουν σ' αυτούς. Ένας σώζεται ακόμα στη Φραγκίστα. Αξίζει τον κόπο να τον επισκεφθείς. Οι μεγαθήριοι ατμόμυλοι και κυλινδρόμυλοι που τους αντικατέ-

Ο Αθανάσιος Παπαδόπουλος με την Μέλισσα κόρη του Γιάννη Παπαδόπουλου.

στησαν, καταβροχθίζουν τόνους ολόκληρους την ώρα. Οι παλιοί νερόμυλοι δούλευαν με το πάσο τους. Υπήρχε ηρεμία και γαλήνη. Υπάρχει ακόμα κόσμος που προτιμά το νερόμυλο γιατί κάνει αλεύρι απαλό και νόστιμο. Η μηχανή το «καίει»!....

Κύπρος 1954-1974. Από το έπος στην τραγωδία

Η επανατροφοδότηση της ζωής μας μέσα από τη ζωογόνο μνήμη των ιστορικών γεγονότων που σημάδεψαν την ιστορία μας είναι αναγκαιότερη από ποτέ άλλοτε. Καθημερινά τίθεται το ηθικό ζήτημα ιστορίας και ηθικής διάστασης του ανθρώπου. **Αν μπορεί δηλ. ο χρόνος να αλλοτριώνει τη μνήμη και να δικαιώνει ένα έγκλημα ουσιαστικά.** Αν μπορεί η μνήμη (το μόνο οχυρό που έχει ένας άνθρωπος) να πρέπει να υποταχθεί και να φθάσουμε σε ιστορική σχολή που δικαιώνει το έγκλημα του 1974. **Αν μπορούν τα τετελεσμένα να νομιμοποιούνται.** Το βιβλίο «Κύπρος 1954-1974» του ιστορικού **Κ. Χαντζηαντωνίου** αποτελεί ένα εντυπωσιακό διάγραμμα των απαντών λαθών και παλινδρομήσεων των ελλαδικών, κυρίως, πολιτικών ηγεσιών που οδήγησαν από το μαξιμαλιστικό αλλά λογικό αίτημα της «Ένωσης» της μεγαλονήσου με την Ελλάδα, στην αδιέξοδη και οδυνηρή για τον Ελληνισμό κατάσταση της κατοχής του 37% περίπου της έκτασης της Κύπρου από τις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις.

Τον Αύγουστο του 1954, η ελληνική κυβέρνηση υπέβαλε προσφυγή στον ΟΗΕ για αυτοδιάθεση της Κύπρου. Ιστορική αφετηρία του σύγχρονου Κυπριακού Ζητήματος υπήρξε η βούληση του κυπριακού λαού για την εθνική του αποκατάσταση (αφού είχε προηγηθεί δημοψήφισμα (30-11-51) με τη βούληση του 98% των κατοίκων να ζητούν την Ένωση με την Ελλάδα). Η βούληση της συμμετοχής του στην πολιτική ενότητα του Νέου Ελληνισμού, με την άσκηση του ύψιστου δημοκρατικού δικαιώματος (του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης) και η παρεμπόδιση αυτής της επιδίωξης, διαμόρφωσε ένα διεθνές Ζήτημα, ενώ παράλληλα αποκάλυψε την υποκρισία του «ελεύθερου κόσμου» και του διεθνούς συστήματος, που μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο είχε θεωρητικά θεμελιωθεί επί των αρχών της εθνικής αυτοδιάθεσης.

Κόμβος προς τις οδούς των πετρελαίων, βάση ανάσχεσης της σοβιετικής ισχύος αλλά και των εθνικιστικών κινημάτων της Εγγύς Ανατολής και της Β.Αφρικής, η Κύπρος στο μεταπολεμικό τοπίο επιτελούσε πολλαπλό στρατηγικό ρόλο για τη Δύση, που μόνο μία ανησυχία είχε. Πώς θα αποσοβηθεί η πολεμική σύγκρουση δύο ζωτικών για την άμυνα της παραγόντων, της Ελλάδας και της Τουρκίας. **Το δικαίωμα ενός λαού στην αυτοδιάθεση περιφρονήθηκε με τον πιο ιταμό τρόπο για να αποδειχθεί για άλλη μια φορά ότι η ισχύς και η επιλεκτική εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου ρυθμίζουν τις τύχες του κόσμου μας.** Αν ωστόσο τα δεδομένα αυτά μπορούν να θεωρηθούν ρεαλιστικά και αυτονόητα, το πλέον λυπηρό είναι ότι αλληπάλλληλα πολιτικά σφάλματα του εθνικού κέντρου των Αθηνών, είναι αυτά που επέτρεψαν στην Τουρκία να επανακάμψει, δια των Συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου στη νήσο (από την οποία δια της Συνθήκης της Λωζάνης είχε παραιτηθεί), να εκκαθαρίσει τον Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης και να κατακτήσει τελικά, υπό την ανοχή της διεθνούς κοινότητας, το 37% περίπου του εδάφους της Κύπρου.

Την επαύριον του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, 400.000 Έλληνες, σχεδόν το 80% του πληθυσμού της Κύπρου, αξίωσαν ομόθυμα! «Ένωσης» που δονούσε την πρώτη μεταπολεμική δεκαετία τους δρόμους της Κύπρου και της Ελλάδας. **Η απόλυτη άρνηση της Βρετανίας για οποιαδήποτε συζήτηση του μέλλοντος της νήσου οδήγησε στον ένοπλο αγώνα.** Ενσάρκωση των πόθων και των αρετών του Ελληνισμού, ο αγώνας της **ΕΟΚΑ, υπό την ηγεσία του Εθνάρχη Μακαρίου και του Αρχηγού Διγενή (σύμβολα που οι Έλληνες αντί να τιμούν ενωμένοι και οργισμένοι για**

κείνους που με ιδιοτέλεια έσπειραν το διχασμό, παραμένουν αφορμή για εμφύλιες διαμάχες, μάταιες εμπάθειες και πρόσχημα για να κρύβει το κεφάλι του στην άμμο του ευδαιμονισμού ο διαιώνιος ένοχος, ο μικροελλαδισμός), ανέδειξε κορυφαία υποδείγματα ανδρείας, αυτοθυσίας και γενναϊότητας.

Η υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης - Λονδίνου έφερε τη απελευθέρωση από τον αποικιοκρατικό ζυγό και οδήγησε στην Κυπριακή Ανεξαρτησία. Ήταν το τέλος του κυπριακού ενωτικού αγώνα, του μακροβιότερου και μαζικότερου αλυτρωτικού κινήματος της νεοελληνικής ιστορίας, που είχε γεννηθεί την εποχή της ελληνικής ανεξαρτησίας, αλλά η ένοπλη φάση του εκδηλώθηκε σε εντελώς διαφορετικό κλίμα, στην κορύφωση του ψυχρού πολέμου και στην περίοδο κατάρρευσης της βρετανικής αποικιακής αυτοκρατορίας. **Η ΕΟΚΑ είχε μείνει στρατιωτικά αήττητη, καθώς 30.000 Βρετανοί στρατιώτες, καθηλωμένοι στην Κύπρο, δεν είχαν καταφέρει να διαλύσουν μια**

οργάνωση με μερικές μόνο δεκάδες αναρτών, που είχαν όμως παλαιά υποστήριξη και συμπαράσταση. Βέβαια, σύμφωνα με τα κείμενα των συμφωνιών και τις νέες πραγματικότητες, ο βασικός σκοπός του απελευθερωτικού αγώνα, η ένωση με την Ελλάδα, είχε απομακρυνθεί περισσότερο, αν όχι οριστικά. Σε μια πρώτη αντίδραση, στην τελευταία του προκήρυξη ως αρχηγός της ΕΟΚΑ ο Γ.Γρίβας τόνισε ότι όποιος δεν αποδεχόταν τις συμφωνίες θα δίχαζε τον λαό, έστω και αν δεν ήταν πλήρως ικανοποιητικές. Για όσα καταστροφικά ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια για τον κυπριακό Ελληνισμό, η γνώμη αυτή αποδείχθηκε εκπληκτικά προφητική.

Μετά τη Ζυρίχη και την κίβδηλη ανεξαρτησία, την πλήρη δουλειών και δεσμεύσεων, ήταν αδύνατη η άμεση διεκδίκηση της Ένωσης, δεδομένου ότι η Ελλάδα παραχώρησε ακόμα και δικαίωμα στρατιωτικής επέμβασης στην Τουρκία προς αποτροπή τέτοιας περίπτωσης. Ήταν ανάγκη λοιπόν να χαραχθεί μια άλλη στρατηγική, αφού το νεοελληνικό κράτος ουδέποτε επέτυχε μόνο, χωρίς βαλκανική συμμαχία ή τη βοήθεια του δυτικού παράγοντα, τη δίκαιη εδαφική του επέκταση. Αγνοούν όσοι με υποκρισία μεταθέτουν στους Κυπρίους την ευθύνη της εθνικής μας αδυναμίας ότι οι μεμονωμένες ηρωικές εξεγέρσεις των αλύτρωτων Ελλήνων, καθ' όλο το 19ο αιώνα

(με κορυφαίο παράδειγμα την ηρωική Κρήτη), ουδέποτε πέτυχαν το στόχο τους. Απαιτήθηκε πάντα η εμπλοκή του εθνικού κέντρου. Αν συνυπολογίσουμε ότι καμιά ελληνική κυβέρνηση δεν ήταν διατεθειμένη να φθάσει στην ένοπλη αντιμετώπιση με την Τουρκία (βέβαιη σε περίπτωση πραξικοπηματικής Ένωσης) είναι σαφές ότι ένας δρόμος έμενε. **Ο αγώνας για μια αδεσμευτη ανεξαρτησία (στην οποία ενυπάρχει το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης) και η στρατηγική της σταδιακής Ένωσης.** Όταν οι δεσμεύσεις της Ζυρίχης ακυρώνονταν με μια απόφαση πλειοψηφίας δύο τρίτων στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, ποιος αμφιβάλλει για το αποτέλεσμα της άσκησης του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης;

Αυτήν ακριβώς τη στρατηγική του Μακαρίου πολέμησε το πολιτικό, διπλωματικό και στρατιωτικό κατεστημένο των Αθηνών, που δέσμιο του ελλαδισμού και των διεθνών στηριγμάτων της πολιτικής και ταξικής του επιβολής, δε θέλησε να στηρίξει με αποφασιστικότητα τον εθνικό αγώνα του Κυπριακού Ελληνισμού. Επέλεξαν τη διολίσθηση στο συμβιβασμό και τη διπλή Ένωση-με χαρακτηριστική απαρχή το Σχέδιο Άτσεσον. Διότι μετά την τουρκική ανταρσία των Χριστουγέννων του 1963, η αμερικανική πολιτική συνίστατο πλέον στην κατάλυση της κυπριακής ανεξαρτησίας, με ελληνοτουρκική συμφωνία και «χρήση ελεγχόμενης και αποτελεσματικής βίας» (κατά την έκφραση του προέδρου Τζόνσον), ώστε να επιτευχθεί συμβιβασμός. **Οι Βρετανοί, αφού έπαιξαν κίριο ρόλο στην αποκίνηση του τουρκικού επεκτατισμού (Η Τουρκία είχε παραχωρήσει το 1925 τα κυριαρχικά της δικαιώματα στο νησί και αυτό ορίστηκε ως Βρετανική αποικία) και την εδραίωση της ανταρσίας του 1963, σύρονταν έκτοτε πίσω από τους Αμερικανούς.**

Όσον αφορά τις ελλαδικές κυβερνήσεις (των αποστατών και κυρίως της δικτατορίας), για να αποκρύψουν τον ενδοτισμό τους, κατασκεύασαν το μύθο του «ανθενωτικού» Μακαρίου. **Το Νοέμβριο του 1967, ο Μακάριος συνειδητοποίησε από την περίτρομη υποχώρηση της ελλαδικής Χούντας προ του τουρκικού τελεσιγράφου, ότι η Αθήνα ουδέποτε θα πολεμούσε για την Κύπρο.** Δεν το συνειδητοποίησαν, όμως, χιλιάδες αγνοί ενωτικοί αγωνιστές που στα χρόνια που ακολούθησαν, έβλεπαν στο Μακάριο τον «εχθρό» της Ένωσης, αντί να καταλάβουν ότι ο εχθρός ήταν το αθηναϊκό καθεστώς υποτέλειας και ευδαιμονισμού.

Ο Μακάριος με τη φλογερή πατριωτική του ψυχή και την οξύτατη πολιτική του διαίσθηση, συνέλαθε τους κινδύνους και τους αντιμετώπισε με διπλωματική ευστροφία, φέρνοντας ακόμη και το δαιμονικό Κίσιγγκερ σε αδιέξοδο. Πολιτικές φιλοδοξίες, οικονομικά συμφέροντα και προσωπικά πάθη απέτρεψαν τη συσπείρωση του συνόλου του Κυπριακού Ελληνισμού γύρω από το πρόσωπό του, την ώρα που πάλευε σε τρία μέτωπα: Με τη Τουρκία, με τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό και με τη Χούντα της Αθήνας. Οι συνέπειες υπήρξαν φοβερές. **Ο Μακάριος ανέθηκε το Γολγοθά της συκοφαντίας.** Δε θέλησε όμως να καταρρίψει το είδωλο της Ελλάδας από τις ψυχές των Κυπρίων. Για την κατάρριψη αυτή φρόντισε η ίδια η Αθήνα το 1974, με την προδοσία και την πρωτοφανή δειλία στρατιωτικής ηγεσίας.

Ο ελληνικός κυπριακός λαός δε φοβήθηκε τον αγώνα. Αντιτάχθηκε επιτυχώς σε μία υποχωρούσα αυτοκρατορία (Βρετανία), σε μία ισχυρότατη περιφερειακή δύναμη (Τουρκία) και σε μία εξαπλούμενη υπερδύναμη (ΗΠΑ). Αλλά μοίρα σκληρή θέλει στην ελληνική ιστορία «κερκόπορτες», που τις ανοίγουν ελληνικά χέρια. Και οι κερκό-

Συνέχεια στην 7η σελ.

Κύπρος 1954-1974

Συνέχεια απ' την 6η σελ.

πορτες στην Κύπρο άνοιξαν κατ' επανάληψη: **Το 1959**, όταν η Αθήνα αποδέχθηκε το συμβιβασμό (που οι ΗΠΑ ως ηγέτιδα δύναμη της Δύσης) επέβαλαν. **Το 1967**, όταν η δικτατορία αποδέχθηκε το τουρκικό τελεσίγραφο και απομάκρυνε τη μεραρχία που υπεράσπιζε τη μεγαλόνησο και είχε επιβάλει ντε φάκτο την Ένωση. **Τον Ιούλιο του 1974** όταν το πραξικόπημα αποδιάρθρωσε την άμυνα-όση άμυνα απέμενε στο νησί και η Άγκυρα εξαργύρωσε τις επιταγές που είχαν υπογραφεί στη Ζυρίχη και το Λονδίνο.

Μετά το 1974, το Κυπριακό Ζήτημα εισήλθε στην τρίτη του φάση, ως ζήτημα εισβολής και κατοχής ανεξάρτητου κράτους-μέλους του ΟΗΕ αλλά και ως παράδειγμα μοναδικής αντοχής ενός λαού να αντιταχθεί στα τετελεσμένα. Η ωμή εισβολή και κατοχή του 37% της νήσου από τον τουρκικό στρατό, καθώς και η κατ' ουσίαν ανοχή από τη διεθνή κοινότητα, αφαιρέσει και το τελευταίο φύλλο συκής από το δυτικό κόσμο που συνεχίζει τη ρητορεία περί δημοκρατίας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Ελλάδα δεν είχε, αλλά κυρίως δε θέλησε να αποκτήσει τη δύναμη να ανατρέψει αυτά τα τετελεσμένα. Αυτή η πικρή διαπίστωση, αντί να ενισχύσει το αγωνιστικό πάθος, όπως θα συνέβαινε σε κάθε υγιές έθνος, οδήγησε την ελληνική κοινωνία στο συμβιβασμό και την εθελοδοουλία.

Η τραγωδία της Κύπρου θα ρίχνει βαριά τη σκιά της για πάντα πάνω στον εθνικό βίο, αφού το άγος του 1974 δεν αποπλύθηκε ποτέ. Με το πλεονέκτημα της χρονικής απόστασης μπορούμε σήμερα να πούμε την αλήθεια. Το «Σχέδιο Κίσινγκερ», έστω με μια καθυστέρηση 30 ετών, πέτυχε: Ανέτρεψε το Μακάριο, ανέτρεψε τη Χούντα, αποσόβησε τον ελληνοτουρκικό πόλεμο και ουσιαστικά «έλυσε» το Κυπριακό. Η αποδοχή από την Ελλάδα της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας με ασθενή κεντρική κυβέρνηση και τουρκοκυπριακό κράτος σχεδόν στο 30% του εδάφους (η λύση που υποδείκνυε από το 1974 ο Κίσινγκερ), αυτό ακριβώς σημαίνει. Ο σύγχρονος Ελληνισμός αποδέχθηκε τη νομιμοποίηση της εισβολής του 1974. **Σήμερα είναι βέβαιο ότι η Τουρκία δε συμβιβάζεται με την ιδέα της ελληνικής παρουσίας στα νότια παράλι της.** Δε θέλει ένα ελληνικό κράτος ακόμη, έστω και αν αυτό θα αποτελείται μόνο από το 60% του κυπριακού εδάφους. **Γι' αυτό και επιθυμεί πλέον τη συνομοσπονδία και όχι τη διχοτόμηση.** Η διχοτόμηση ήταν τουρκική επιδίωξη πριν το 1974, όταν φοβούνταν την Ένωση όλης της Κύπρου με την Ελλάδα. **Σήμερα όμως αυτό που επιζητούν είναι η παράλυση της λειτουργίας και η κατάργηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και αυτό επιδιώχθηκε με το περιβόητο «Σχέδιο Ανάν».**

Να μην ξεχνάμε! Να μην ξεχνάμε ότι το δένδρο της ελευθερίας και της ελλαδικής δημοκρατίας «ανδρώθηκε» επί του αίματος και των οίμων της Κύπρου. Η θυσία της είναι το προπατορικό αμάρτημα της μεταπολίτευσης, ενοχή που θα παραμένει ανεξίτηλη όσο τα κάστρα της Κερύνειας και του Αγίου Ιλαρίωνα παραμένουν κατεχόμενα. **Αρνούμαστε τη λήθη που θα είναι η τελική νίκη των θυτών.**

Αγία Παρασκευή

Η Αγία Παρασκευή γεννήθηκε στη Ρώμη τον καιρό της βασιλείας Ανδριανού από πατέρα χριστιανό πλούσιο ονόματι Αγάθωνα. Η μητέρα της Πολιτεία καλούμενη τεκνοποίησε την Αγία μετά από πολλά χρόνια γάμου και μεγάλης θλίψης γι' αυτό. Έλαβε το όνομα Παρασκευή λόγω της γέννησής της την έκτη ημέρα της εβδομάδας. Είχε μια προσεγμένη παιδική ηλικία και έτυχε καλής παιδείας. Πολλοί άρχοντες του καιρού εκείνου θέλησαν να τη λάβουν νύφη στους γιους τους για τον πατρικό της πλούτο, την καλλονή της αλλά περισσότερο για την σωφροσύνη της.

Όταν έγινε 20 χρονών πέθαναν οι γονείς της. Εκείνη τότε μοίρασε τα υπάρχοντά της στους πτωχούς και φόρεσε το μοναχικό σχήμα υποταγμένη στην προεστώσα του μοναστηρίου. Ποθούσε όμως το μαρτύριο και αφού έλαβε την ευχή της ηγουμένης εξήλθε του μοναστηρίου για να κηρύξει σε κάθε πόλη και χώρα το όνομα του Χριστού. Τότε περίπου το 140 μ.Χ. βασίλευε ο Αντωνίνος. Η Αγία μας κήρυττε και πολλοί Έλληνες και Ιουδαίοι ακούγοντάς τη επέστρεψαν σε θεογνωσία. Όμως οι Ιουδαίοι μιας πόλης που κήρυττε η Αγία βλέποντας τους χριστιανούς να πληθαίνουν και τη δική τους θρησκεία να ατιμάζεται και να υβρίζεται προσήλθαν στον βασιλέα και την κατηγορήσαν. Εκείνος θύμωσε και έστειλε στρατιώτες να τη συλλάβουν. Είδε την ομορφιά της, εξεπλάγη πολύ και προσπάθησε να τη μεταστρέψει από το έργο της. Εκείνη αντέστη. Ο βασιλεύς τότε με μεγάλο θυμό διέταξε τους στρατιώτες να καύσουν πολύ μία σιδηρά περικεφαλαία και να τη βάλουν στην κεφαλή της Αγίας. Η Αγία αντί να καεί δροσιζόταν πράγμα που έκανε πολλούς παρευρισκομένους να πιστέψουν στο Χριστό. Ο βασιλεύς διέταξε να τους θανατώσουν με διάφορους τρόπους. Άλλους αποκεφάλισε, άλλους έπνιξε στον Τίβερη, άλλους έκαψε και άλλους έγδαρε. Την Αγία έβαλε στη φυλακή για να σκεφτεί με ποιο τρόπο να τη βασανίσει. Εκείνη διαρκώς προσευχόταν και κατά το μεσονύκτιο εμφανίστηκε άγγελος που την έλυσε από τα δεσμά της και την ενίσχυσε. Το πρωί διέταξε ο βασιλιάς να δει την Αγία. Οι στρατιώτες όταν την είδαν λυμένη εξεπλάγησαν. Στην ερώτηση του βασιλιά εάν έχει σωφρονισθεί εκείνη απάντησε ότι είναι ευκολότερο να μαλάξει σίδηρο παρά να μεταστρέψει το λογισμό της. Τότε ο βασιλιάς διέταξε να βάλουν σε ένα μεγάλο λέβητα λάδι και πίσσα για να βράσουν πολύ και να τη ρίψουν μέσα. Αυτό έγινε και η Αγία εστέκετο στη μέση του λέβητα δροσιζόμενη και χαίρουσα σαν να ήταν σε δροσερό κήπο. Εντυπωσιάστηκε ο βασιλιάς πλησίασε και είπε στην Αγία να τον ραντίσει με το λάδι για να δει αν αληθινά καίει. Τότε η Αγία γέμισε τα δύο χέρια της με εκείνο το λάδι και το έριψε στο πρόσωπό του που αμέσως τυφλώθηκε. Στις παρακλήσεις του προς την Αγία να τον λυπηθεί εκείνη ανταποκρίθηκε και αφού βγήκε από το λέβητα τον γιάτρεψε σωματικώς και ψυχικώς βαπτίζοντάς τον χριστιανό.

Συνεχίζοντας το έργο της η Αγία σε άλλη πόλη με βασιλιά τον Ταράσιο βρέθηκε πάλι ενώπιόν του να ομολογεί την πίστη της. Εκείνος θύμωσε, γέμισε λέβητα με πίσσα και μόλυβδο και αφού τα έβρασε περισσότερο έβαλαν την Αγία μέσα. Τότε κατέβηκε άγγελος κατέσβησε τη φλόγα και ψύχρανε το περιεχόμενο του λέβητα. Ο βασιλιάς ήταν ασυνείδητος. Διέταξε να ξαπλώσουν την Αγία καταγής και με ωμά νεύρα βιών να τη μαστιγώνουν αλύπητα. Η Αγία υπέμεινε χαίρουσα και με λάμπον πρόσωπο. Δύο και τρεις φορές αλλάχθηκαν οι στρατιώτες. Ο βασιλιάς εκνευρισμένος που δεν μπορούσε να νικήσει μια γυναίκα διέταξε να τη καρφώσουν στη γη μέ-

σα στη φυλακή. Ύστερα έβαλαν μία μεγάλη πλάκα στα στήθη της μέχρι να σκεφτεί πώς να την τελειώσει. Το βράδυ παρουσιάστηκε ο Χριστός τη γιάτρεψε από τις πληγές και την έλυσε από τα δεσμά. Την επομένη ο βασιλιάς αφού θαύμασε για την εμφάνισή της προσπάθησε να την πείσει ότι οι θεοί την λυπήθηκαν για την ομορφιά της και την έκαναν καλά. Εκείνη αποκρίθηκε ότι όχι οι θεοί αλλά ο αληθινός Θεός τη βοήθησε. Αλλά δέχτηκε να μεταβεί στην εκκλησία των θεών τους για να τους δει. Ο βασιλιάς νόμισε ότι η Αγία μετανόησε και όλοι μαζί με πολύ κόσμο πήγαν στο ναό. Η Αγία σήκωσε το δεξί της χέρι προς το είδωλο του Απόλλωνα και είπε: «Θέλεις συ είδωλο άψυχο να πάρεις από εμέ θυσία;» και έκαμε το σταυρό της. Το δε δαιμόνιο που κατοικούσε στο είδωλο με μεγάλη φωνή είπε: «Δεν είμαι εγώ θεός, μηδέ άλλος τις από ημάς. Μόνον αυτός τον οποίον κηρύττετε συ είναι Θεός αληθινός, ημείς δε είμεθα Άγγελοι, και δια την υπερηφάνειάν μας εγίναμε διάβολοι, και από τότε απατώμεν τους ανθρώπους από τον φθόνον μας και μας προσκυνούν ως θεούς.» Η δε Αγία απεκρίθη «Διατί τότε στέκεσθε αυτού τώρα, όπου είμαι και εγώ η δούλη του αληθινού Θεού;» Και αμέσως με τη φωνή της Αγίας βοή και σύγχυση και θρήνοι ακούσθηκαν από τα είδωλα του βωμού και καταπεσόντα συνετρίβησαν. Τότε οι ιερείς του ναού και άλλοι από το πλήθος άρπαξαν δέρνοντας την Αγία από το βωμό την έσυραν έξω και ζήτησαν από το βασιλέα να τη φονεύσει ως υβρίστρια. Ο βασιλεύς αφού είδε ότι η Αγία δεν αλλάζει γνώμη διέταξε τους στρατιώτες να την πάρουν εκτός της πόλεως για να την αποκεφαλίσουν. Εκείνη αφού ζήτησε να προσευχηθεί με χαρά έκλινε τον αυχένα και απετημήθη η κεφαλή της από κάποιον στρατιώτη. Στον τάφο της ελάμβαναν χώρα πολλά θαύματα. Πολλοί μόνο χύμα λαμβάνοντες γιατρεύονταν, τυφλοί ανέβλεπαν, δαιμονισμένοι έφευγαν υγιείς και στειρές ετεκνογόνησαν. Η εκκλησία μας τη θεωρεί προστάτιδα των οφθαλμών.

Πάρα πολλά χωριά της ευρυτανικής γης έχουν αφιερώσει ναούς στη χάρη της. Μεταξύ αυτών και το χωριό μας. Ο περίβολος χώρος της είναι ικανοποιητικά φροντισμένος από τις τοπικές αρχές. Μία τεράστια καρυδιά προφυλάσσει τους προσκυνητές από τη ζέση και το πανηγύρι τελείται ανενόχλητα μέχρι σήμερα. Αλλά αυτός ο χώρος τραβά ως μαγνήτης και όλους τους έφηβους του καλοκαιριού. Με το δυναμισμό που διακρίνει την ηλικία τους δημι-

Στιγμιότυπο από το πανηγύρι στον προαύλιο χώρο. Διακρίνεται η Έλλη Καλύβα.

ούργησαν φθορές στα τζάμια της εκκλησίας. Ευτυχώς αποκαταστάθηκαν αλλά ο κίνδυνος παραμένει. Όσες συστάσεις και να γίνονται από γονείς και περιοίκους μόνον η σταθερή και αυστηρή θέση της εκκλησιαστικής και τοπικής αρχής θα έκανε τα παιδιά να σεβαστούν το χώρο και να αναζητήσουν άλλους ειδυλλιακούς τόπους να χτυπήσουν δυνατά τη μπάλα τους. **Ας αναλογιστούμε όλοι τον αγώνα της Αγίας και να παραλληλίσουμε τις δικές μας κινήσεις και στάσεις για τον χώρο της.**

E.N.

ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

Μεγάλος αριθμός πυρκαγιών έπληξε όλη τη χώρα φέτος το καλοκαίρι. Δεκάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, ενώ χιλιάδες είναι αυτοί που είδαν τις περιουσίες τους να καταστρέφονται, χάνοντας σπίτια και κτήματα. Ευχή όλων είναι η γρήγορη αποκατάσταση των ζημιών. Η στήριξη της αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, που είναι και τα κύρια μέσα οικονομικής δραστηριότητας στην ελληνική επαρχία, θα πρέπει να είναι βασικό μέλημα όλων, ώστε να μη δούμε τα χωριά και τις κωμοπόλεις να ερημώνουν.

Στο νομό Ευρυτανίας σημειώθηκαν δυο πυρκαγιές. Η μεγαλύτερη σε έκταση πυρκαγιά εκδηλώθηκε στο δημοτικό διαμέρισμα των Αγράφων, στη θέση Κουκουρούντζος, αφήνοντας πίσω της 15 καμένα στρέμματα ελατοδάσους. Μικρότερη σε έκταση πυρκαγιά σημειώθηκε στο δημοτικό διαμέρισμα Ασπροποτάμου του δήμου Προυσού, καίγοντας ένα καλύβι και οπωροφόρα δέντρα σε έκταση μισού στρέμματος. Η 73χρονη ιδιοκτήτρια του καλυβιού μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο με ελαφρά εγκαύματα στο πρόσωπο, τα οποία αποκόμισε στην προσπάθειά της να σβήσει τη φωτιά.

Σ.Σ.

Μετά την τραγωδία που βιώσαμε, στις περιοχές της κυρίως Πελοποννήσου με τη φωτιά τους μήνες του καλοκαιριού, επιβάλλεται η λήψη μέτρων προφύλαξης και για το χωριό μας. Εκτός από το δάσος πρέπει να προφυλαχθούν οι χωριανοί και οι επισκέπτες των καλοκαιρινών μηνών.

Να λάβουμε υπόψη ότι το χωριό μας είναι κυριολεκτικά σε δασώδη περιοχή με υποτυπώδες οδικό δίκτυο, τα ρέματα γεμάτα πλαστικά και σπασμένα γυαλιά που είναι εύφλεκτα υλικά για πυρκαγιά, και τα χωράφια εξ' ολοκλήρου εγκαταλελειμμένα και γεμάτα ξερά χόρτα. Τα μονοπάτια είναι δύσβατα και σε πολλές μεριές έχουν κλείσει από τη βλάστηση. Η αλλαγή των κλιματολογικών συνθηκών κατά τους ειδικούς θα γίνει ορατή εντονότερα τα επόμενα χρόνια με τους παρατεταμένους καύσωνες, την ελάττωση των βροχοπτώσεων και τη μείωση του υδροφόρου ορίζοντα.

Δια τούτο θα πρέπει να συζητηθεί από τους κατοίκους και ιδίως από το Τοπικό Συμβούλιο έτσι ώστε σε συνεργασία με το Δήμο, τη Νομαρχία και τη Πυροσβεστική Υπηρεσία να αυξηθούν τα κονδύλια για τον καθαρισμό των μονοπατιών, να ανοιχθούν καινούργιοι δρόμοι διεξόδου προς το Στεφάνι και να τελειωθεί ο δρόμος προς τη Γέφυρα. Τα ρέματα δε, ΠΡΕΠΕΙ να καθαρισθούν καλά.

Π. Βλασόπουλος

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Εσώρουχα - Καλσόν - Κάλτσες
Νυχτικά - Πιτζάμες - Εποχιακά είδη
Αθ. Καρπενσιώτη 14 Καρπενήσι
τηλέφωνο & fax: 22370-80650

Χορεύοντας με τους νέους

Πληθώρα παιδιών και εφήβων κατέκλυσε το προαύλιο της Αγίας Παρασκευής την ημέρα της πολιτιστικής εκδήλωσης του συλλόγου μας.

Περισσότεροι από 40 νέοι και παιδιά πήραν μέρος στην εκδήλωση, χόρεψαν και διασκέδασαν ως τις πρώτες πρωινές ώρες. Μεγάλη χαρά μας προξένησε το γεγονός ότι ορισμένοι έφηβοι είχαν χρόνια να επισκεφτούν το χωριό. Επανήλθαν όμως τώρα για την εκδήλωση, παρακινημένοι από τις οικογένειές τους.

Οι νέοι του χωριού μας χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς (συρτό, τσάμικο, νησιώτικο, ζωναράδικο) πιασμένοι χέρι χέρι με τους μεγαλύτερους που έσερναν το χορό μεταλαμπαδεύοντας το κέφι τους. Στη συνέχεια, ξεφάντωσαν σε λαϊκούς ρυθμούς. Χόρεψαν χασαποσέρβικο με περίτεχνες φιγούρες, στήνοντας χορό ακόμα και πάνω στο πεζούλι που περικλείει την μεγάλη καρυδιά στη μέση του προαυλίου. Δυναμικοί νέοι κέρδισαν το χειροκρότημα όλων στο ζεϊμπέκικο και καλλιγράμμες κοπέλες λικνίστηκαν στους ρυθμούς του τσιφτετελιού.

Την ίδια ώρα, τα μικρά παιδιά χάρηκαν ατελείωτες ώρες παιχνιδιού στο χώρο του σχολείου. Άφησαν στην άκρη τα εργοστασιακά παιχνίδια τους και έπαιξαν με το χώμα του προαυλίου και το νερό της πηγής. Έκαναν νέους φίλους και φεύγοντας πήραν μαζί τους δυνατές αναμνήσεις.

Ευχόμαστε οι αναμνήσεις να μείνουν άσβεστες στις μνήμες των νέων του χωριού και να βρεθούμε πάλι όλοι μαζί, μικροί και μεγάλοι, το ερχόμενο καλοκαίρι.

Φωτογραφίες από την εκδήλωση του συλλόγου θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας (www.paparousi.gr).

Σ.Σ.

Κάτι αλλάζει στο Παπαρούσι

Μιλώντας με διάφορα πρόσωπα στο Καρπενήσι, συνειδητοποιήσαμε ότι για λίγες μέρες το Παπαρούσι μπήκε στο επίκεντρο των συζητήσεων στην ευρύτερη περιοχή. Τα μεγάλα πολύχρωμα πανό που κρέμασε ο σύλλογος σε καίρια σημεία του νομού, παραξένεψαν όλους όσους θεωρούσαν το Παπαρούσι χωριό-φάντασμα.

Η φωτογραφία του σπιτιού του παπά στα πανό της εκδήλωσης ξύπνησε αναμνήσεις από άλλες εποχές. Ο π. Χρυσόστομος Καλύβας, από τους τελευταίους ιερείς του χωριού, μας επισκέφτηκε μαζί με τη γυναίκα, τα παιδιά και τα εγγόνια του. Θέλησε να δει από κοντά το σπίτι που κάποτε τον φιλοξένησε και χάρηκε ιδιαίτερα όταν τον ενημερώσαμε για τις εργασίες επισκευής που

έχουν ήδη αρχίσει να γίνονται. Τα εγγόνια του χόρεψαν και διασκέδασαν μαζί μας.

Η φωτογραφία του γεφυριού στην άλλη άκρη των πανό δεν άφησε ασυγκίνητους ανθρώπους που ενδιαφέρονται για την ιστορία του τόπου. Έτσι, παρακίνησε το ενδιαφέρον ανθρώπων που δεν είχαν στο παρελθόν κάποια σχέση με το χωριό μας. Ένα ζευγάρι από το Καρπενήσι ενδιαφέρθηκε για τα γιοφύρια και μας επισκέφτηκαν μαζί με το παιδί τους για να δει από κοντά τα παλιά γεφύρια. Η φωτεινότητα της

βραδιάς δεν τους επέτρεψε βέβαια να θαυμάσουν τα γεφύρια, αλλά μας υποσχέθηκαν να επανέλθουν.

Οι προσπάθειες αναπαλαίωσης των γεφυριών και του σπιτιού του παπά συγκίνησαν ορισμένους συνανθρώπους μας. Το έργο του συλλόγου μας βρίσκει ανταπόκριση. Πραγματικά, κάτι αλλάζει στο Παπαρούσι...

Στέφανος Σουλδάτος
Μηχανικός Υπολογιστών ΕΜΠ

Μην ξεχνάτε το χωριό μας και το Σύλλογό μας